

Nieuwe dialecten van het Nederlands

www.rootsofethnolects.nl

1

Wat zijn nieuwe dialecten?

U bent vast wel bekend met dialecten van het Nederlands, zoals Twents, Rotterdams, Amsterdams, Brabants,

Heeft u een idee wat nieuwe dialecten van het Nederlands zouden kunnen zijn?

2

Wat zijn nieuwe dialecten?

Deze nieuwe dialecten worden gesproken door etnische groepen.

Wij noemen deze dialecten *etnolecten*.

3

Wie zijn de sprekers? (1)

- Marokkaanse Nederlander:

Uh mag ik die mag ik die uh tijdschrift? Misschien dat daar wat leuks in staat.

4

Wie zijn de sprekers? (2)

- Turkse Nederlander:

Dit uh dit weekend was die uh hoe beet dat... hoe beet die feest ook alweer dan?

5

Wie zijn de sprekers? (3)

Zojuist heeft u geluisterd naar twee sprekers met een Marokkaanse en Turkse achtergrond.

Wat valt op aan hun taalgebruik?

Wat vindt u hiervan?

6

Wie zijn de sprekers? (4)

- De achtergrond van de sprekers wordt gekenmerkt door woordgebruik, grammatica en/of uitspraak.
- Van invloed hierop **kan** zijn:
 - Oorspronkelijke taal/talen van de etnische groep
 - Omliggende 'oude' dialecten
 - Leerproces van Nederlands van de (groot)ouders

7

Fouten die ook bij autochtone Nederlanders voorkomen

Spreker 1:

Jongen, ik schud sneller als jou.

Spreker 2:

Ik ga ook met heel wat oudere mensen als mij om weet je.

8

Fouten die ook bij autochtone Nederlanders voorkomen

Ook het gebruik van *bun* als onderwerp komt vaak bij zowel autochtone als allochtone Nederlanders voor.

T: Hun hebben... dit hebben ze allemaal al meegemaakt.

M: Ja.

T: Deze weg zijn ze al voorbij.

M: Jouw leeftijd hebben bun al gehad.

T: ja.

M: En als bun het niet hebben meegemaakt, misschien hebben ze het wel gezien bij een van bun vrienden.

T: Ja dat ook, maar... Ja, hoe zeg je dat. De tijd verandert niet maar de mensen verandert weet je. Niet alles blijft hetzelfde zoals bun het meegemaakt hebben.

M: Ja.

9

Regionale invloeden

Nederlanders met een Turkse of Marokkaanse achtergrond zijn ook gevoelig voor invloeden op regionaal niveau ('oude' dialecten).

Zo zal een spreker met een Turkse of Marokkaanse achtergrond die in het zuiden van het land woont net wat anders praten dan eenzelfde spreker die in de Randstad woont.

Heeft u een idee wat sprekers van nieuwe dialecten overnemen van de 'oude' dialecten?

10

Regionale invloeden: *Nijmegen*

Een van de meest kenmerkende klanken uit het zuiden van Nederland is de zachte /g/.

spreker met Marokkaanse achtergrond, Nijmegen.

Je hebt keimooi gebit man. Vanaf hier zie ik dat keigoed.

11

Regionale invloeden: *Nijmegen*

Een ander kenmerk van het zuiden kon u net ook al horen: het gebruik van *kei*.

spreker met een Turkse achtergrond, Nijmegen.

Is keileuk spel.

Ook de /e/ (*spel*) wordt op een typisch Nijmeegse manier uitgesproken.

12

Regionale invloeden: *Amsterdam*

De invloed in de regio Amsterdam is vooral herkenbaar in de uitspraak van klanken als /ei/ en /ui/.

spreker met een Marokkaanse achtergrond, Amsterdam.

En 't is ook veiliger in het verkeer dus ja...

13

Regionale invloeden: Amsterdam

En nog een voorbeeld voor de /ui/-klank:

Spreker met een Marokkaanse achtergrond, Amsterdam.

Zelfs als ik uitga dan uh dan uh dan rook ik niet dan drink ik niet.

14

Regionale invloeden: Amsterdam

De invloed van de spreektaal in de regio Amsterdam reikt verder dan alleen klanken, ook woorden worden overgenomen.

Spreker met een Turkse achtergrond, Amsterdam.

't is een vet coole snelle leipe dunne auto.

15

Regionale invloeden: Amsterdam

Of dit voorbeeld:

Spreker met een Marokkaanse achtergrond, Amsterdam.

Is kapot leuk toch?

Weet u welke woorden zijn overgenomen uit typisch Amsterdamse spreektaal?

16

De /z/-klank

Een groot verschil tussen autochtone Nederlanders en Turks/Marokkaanse Nederlanders is de uitspraak van de /z/. Luister maar:

Maar je moet er ook wel zin in hebben hoor.

Ik heb geen zin meer man.

Hoort u het verschil?

17

De /z/-klank: het verschil

De sprekers met een Turkse/Marokkaanse achtergrond hebben een extra scherpe en lange /z/ in hun uitspraak.

Luister, euh als ik hartziektes had.

En zijn ze allemaal door?

18

De /z/-klank: het verschil

Hoe komt dit?

Dit is waarschijnlijk een invloed die terug te voeren is op de moedertaal van sprekers met een Marokkaanse achtergrond. De Turkse sprekers hebben het vermoedelijk overgenomen.

Zo'n scherpe en lange /z/ komt niet voor in het Nederlands.

19

De /z/-klank

Heeft u deze scherpe z wel eens gehoord, bijvoorbeeld in de metro?

Wat voor sprekers waren dit?

20

De /z/-klank: regionale invloeden

Stemhebbendheid
z (stemhebbend)

Maar je moet er ook wel zin in hebben hoor. 🗣️

vs.

s (stemloos)

'k heb eigenlijk niet zoveel zin meer 🗣️

In Amsterdam worden meer stemloze 'z-en' gebruikt dan in Nijmegen.

21

Heeft u nog vragen?

22

Dank jullie wel!

Dit onderzoek is onderdeel van het project 'Roots of Ethnolects' dat opgezet is door Pieter Muysken (Radboud Universiteit Nijmegen) en Frans Hinskens (Meertens Instituut en Vrije Universiteit Amsterdam)

Voor meer informatie:

www.rootsofethnolect.nl

23